

Met vertrouwen en beven

Onvrede. De bodem trilt onder ons bestaansminimum vandaan in een samenleving die alleen maar NAM. Zomaar een beademing van sfeer, een breuklijn van een gedachte die opkomt tijdens de informatiebijeenkomst georganiseerd door de Commissie Duurzame Toekomst Noord-Oost Groningen. Dit is een door de provincie ingestelde commissie die een onafhankelijk advies uitbrengt om de scheuren in de muren van de imagoschade in kaart te brengen. Tevens kijkt zij naar perspectieven, lonkende wenken naar een vergezicht wat vóór ons is: een ten hemel schijnende voedingsbodem naar nieuwe energie. Een duurzame toekomst voor Noord-Oost Groningen. Deze commissie bestaat uit Wim Meijer (voorzitter), Pieter van Geel, Ed Nijpels en Hannie te Grotenhuis.

Oud-Tweede Kamervoorzitter Gerdi Verbeet de spits af om 19.30 uur in Vita-Nova waar ongeveer 120 burgers en buitenlui ervaringen met elkaar uitwisselen over de gaswinning, aardbevingen en de effecten ervan. Aardbevingen die in het heden een schoksgewijs gevolg zijn van een meer gelijkmatige bodemdaling door gaswinning in het verleden.

Wee-moedig

We persen het gas als weeën uit, steeds meer, de frequentie neemt toe, de ontsluiting, de bezorgdheid wordt steeds groter. Wat brengt het ons? Sinds de laatste winterkoude februari maand heeft er wederom een golfbeweging aan weemoedige bevinkjes plaatsgevonden. Tegen het advies van de Wet op de Mijnbouw is men niet minder- maar juist meer gas gaan onttrekken uit de bodem van geloofwaardigheid dat zijn onuitputtelijke diepste punt heeft bereikt. Aan de wieg zien we voorlopig alleen maar werkgelegenheid voor bouwbedrijven die de vermoeide groeven in het gelaat van onze huizen mogen wegplamuren als make-up op een vrouwengezicht dat haar make-downgevoel van een postnatale depressie wil camoufleren. Aan de wieg zit de heer Kamp die het kind wiegend in een wiegendood laat wegglijden. Daarna wordt het -niet 'hij' of 'zij'- in het badwater ondergedompeld, weggespoeld, uit het oog verloren en weggegooid. Uiteraard nadat de kinderbijslag is aangevraagd.

Zijn wij dat kind, pasgeborene van de moederborst weggerukt en worden wij, de zuigeling zelve, uitgemolken? Frasen van beeldende uitingen van bezorgdheid. Een verscheurende onzekerheid in de onderbuik van onze streek, het maakt ons letterlijk van streek en verwijderd. De plaatselijke makelaar ziet dat mensen een verhuizing naar ons krimpgebied maar even uit- of afstellen. Een enkeling vertrekt met boezemfibrerende hartkamers naar elders. Onze omgeving, het is niet alleen in geldwaarde voor het gehele land uit te drukken. Noord-Groningen is niet bedoeld als pinautomaat voor de rest van het land, zoals transitiegoeroe Jan Rotmans onlangs 'columnde'. Wij zijn niet enkel een winstgewest dat je letterlijk leegzuigt, wij zijn meer dan dat platvloerse geld waar we zonder willen en tegelijkertijd -zo tegenstrijdig- niet zonder kunnen. Wandel eens een Tocht om de Noord en zie de met geen pen te beschrijven schoonheid om u heen. Eeuwenoude kerken met bijbehorende geschiedenis en kerkhoven met dode hoeken waar we zelf ooit komen te liggen. Zie die prachtige boerderijen liggen in een wijds landschap van terpen en afgegraven wierden. Een oude korenmolen zucht in de wind, waar zijn windcollega geenszins de wind in de zijlen heeft maar zich in zijn wiek gestoken voelt die al jaren in de Eemshaven op een afgelegen terrein ligt. De stroperige regelgeving draait de molen met eindeloos wachten een rad voor ogen. Wij willen verder. We willen hier blijven wonen, werken, zelfs recreëren. We zijn en voelen ons gehecht aan de schoonheid van ons gebied. Die intensiteit zoals we dat ervaren, beleven is op geen schaal van Richter uit te drukken.

Wij hunkeren naar werkgelegenheid. Opstropende mouwen die aan de slag gaan. Hoe gaan we te werk? Ik herinner me een gebod van de indianen: 'volg het ritme van de natuur, sta op en ga rusten met de zon' of leven we liever als wildwest cowboys in een Kampramp waar we de aardgaskraan – lopende de onderzoeken- niet wensen terug te draaien. Sterker nog: Kamp omarmt het boren naar

het nieuwe gas, Schalie geheten op plekken elders in ons land. Om schaliegas aan de oppervlakte te krijgen, daarvoor zijn explosies, bevingen in de ondergrond nodig die we moedwillig, opzettelijk gaan veroorzaken door ons lieve moedertje, Mama Aarde in te spuiten met chemicaliën. Haar gehoest en gerochel veroorzaakt lokale bevingen die we juist in Groningen proberen te voorkomen in onze huizen van ontzetting.... Vertrouwen komt te voet, cowboys vertrekken met oogkleppen vol geldhonger te paard. We moeten een pad uitstippelen dat gaat van winstgewest naar win-winsituatie. Dat is in de kern waar wij vanavond op 23 augustus in een bovenzaaltje van Vita Nova –bron van nieuw leven- om vragen. Ja helaas, dat heeft dan wel weer met geld te maken. Geld lost niet alles op, maar is een deel van het probleem.

De wet van holle, niet-communicerende vaten tussen Den-Haag, stad en provincie laat een Van de Leemput van leegte zien, waardoor het collectieve leed dat we dragen, wegzakt in een dreigende bodemdalende, kortzichtige mentaliteit van 'tot hier en niet verder'. We ijveren en hongeren naar een meer evenwichtige verdeling van rechtvaardigheid. De schade-uitkering van de NAM bedraagt tot nu toe een luizige 24 miljoen euro, totaal. De dagelijkse afdracht door de Shell en de NAM bedraagt 33 miljoen, ieder etmaal weer. Tellen wij daarin mee als mens, 70.000 inwoners in dit gebied ten opzichte van 17 miljoen, of telt alleen het geld en zijn we niet in tel en worden we zonder het te benoemen eruit geteld? We zijn de cosmetica voorbij van lapmiddelen die aannemers, bouwbedrijven ons goedbedoeld dichtsmeren. Het houdt hen op de been, maar het zijn scheuren met de kraan open.

De communicatie is als de boorputten, verspreid, versnipperd en verward over het gebied. Men roept om een nationaal onafhankelijk kenniscentrum over de aardbevingen in het trillend epicentrum zelve. Bij boer Boon, daar waar de eerste gasput geslagen is, daar is nauwelijks een beving. Net zoals het *in het oog van de orkaan* –een prachtig boek van Rotmans- het windstil is. Maak in klip en klare Jip- en Janneketaal duidelijk en spreek eenduidend via de diverse media (gesprekken, nieuwsbrief, column, website). Geef aan als je iets (nog) niet weet. Charmante contouren van kwetsbaarheid zullen zich uit- en aftekenen, die later in de tijd weer ingekleurd worden met verkregen, opgedane kennis, inzichten en ervaringen. Juist die grondhouding van openheid, waar dat niet-weten een plaatsje heeft, leidt tot een onbewolkte lucht vol begrip, tot opluchting van de inwoners van ons gebied.

Kansen

Met name praktisch ingestelde mensen zonder twee linkerhanden, kunnen direct aan de slag als scheurstopper, installateur van warmtepompen en zonnecellen. Daarvoor is wel een gedragsverandering nodig. Vlieg een paar jaar niet naar de zon maar investeer dat geld in zon op het dak van uw eigen leven, daarmee verlicht je maandelijks uw lasten op een milieuvriendelijke manier. Ook uit kerken mogen we inspirerende zonnige woorden verwachten. Onder de titel 'Kerk, uw zoektocht naar het licht begint met een zonnepaneel, toch?' staat al jaren een preek van ondergetekende online.

Mensen moeten de mogelijkheid krijgen om hun al dan niet verscheurde woning te verkopen aan de NAM met de mogelijkheid tot terughuur voor een marktconforme prijs.

Loppersum is een bekende pleisterplaats geworden. We moeten 'omdenken', van de nood een deugd maken. Mooie ramptoerisme-arrangementen aanbieden in Hotel Spoorzicht met uitkijk -als u het treft- op een beving. Zo kunt u uw eigen gebit van het nachtkastje zien schudden.

Windmolens zijn velen een doorn in het oog, maar als we ze in stukken knippen, als we er winddelen van maken, als je er betrokken bij wordt, dan vallen bezwaren weg. Niet als proeftuintje incidenteel, maar structureel, landelijk in een wet van Meden en Perzen gebeiteld. Ongevoelig voor de windwaan van het kabinet die met elke wind meedraait. Niet een molen dáár, ergens in de verte oncontroleerbaar ver uit de kust. Maar als wij nu eens zèlf kunnen participeren, meedoen... Als de klap van de molenwiek ons weet te raken in ons hart, dichtbij.... Dan ontstaat er een sociale energie. Opgesteld aan het rand van het dorp bij een windboer. Waar je op een mooie zonnige dag met je

kleinkind langsrijdt: 'Kijk, dat is voor een deeltje van opa. Hiervan komt de energie die nodig is om bij oma de dvd van *Kikker* te laten afspelen omdat-ie in het echt niet meer kwaakt, aan de rand van het meer'. Stroom, het is de nieuwe prik tussen mensen. Op minder vruchtbare aarde zetten we een zonnewei, we doen dat samen, zo ontstaat een ZonneWij. Net zoals een beker melk-de-witte-motor afkomstig is van een koe, die je daar in die wij van samenhang kunt zien grazen, zo krijgt ook stroom een gezicht. Iets wat van jezelf is, daar ga je zuinig mee om. Je gaat besparen. Watt led je immers, je gaat isoleren wat tevens goed is voor degenen die het aanbrengen. De installateurs en bouwvakkers op de akkers van de zonneboer. Wat we isoleren, hoeven we niet uit de grond te halen. Hetgeen we vragen en nodig hebben is slechts een consistente overheid die in voor- en tegenspoed, tot de dood ons scheidt, trouw beloofd: Jouw en mijn energie daar kennen we dezelfde waarde aan als die van een grootgrutter als RWE of Nuon. Inclusief alle belastingen, heffingen en toeslagen. Geen eenzijdige 'Essent levert', maar een meerzijdig 'Essent wisselt uit'. Zo ontstaat een stroomnetwerk. Jouw energie is mijn energie en laat de mijne de jouwe zijn. Onbegrensd, grenzeloos geluk wat we een stroom van liefde kunnen noemen dat door onze levensaderen stroomvloeit.

Er is veel mogelijk in ons gebied waardoor we de krimp niet hoeven uit te melken. Wat we vragen is slechts een redelijk toekomstperspectief voor met name de jeugd. Dat is niet alleen in geld uit te drukken, dat is er. Naast de aardgasbaten (12 miljard jaarlijks) bracht de verkoop van de Essentaandelen de provincie 530 miljoen in het laadje. Er is ook nog ergens geld beschikbaar voor krimpregio's. Wat we niet moeten doen is een blinde roep om een miljard (Max van den Berg, CdK), maar werk aan plannen en doe daarbij wat goed, nodig en zinvol is.

Maar er klinkt vanuit de zaal ook een waarschuwend mits en maar. De regelingen en de uitvoering van projecten mag niet nodeloos ingewikkeld worden en eindigen in een bureaucratische stroop. We moeten voorkomen dat er adviseurs en managers vanuit het westen voor komen rijden. Laat de jongere zelf op de fiets naar zijn stageplaats, werkervaringsplek of school gaan. In onze provincie waar we onderricht geven om bevingsbestendig te kunnen bouwen aan een duurzame toekomst, stevig verankerd in onze nuchtere klei. Voor en door de Groningers. De Hanzehogeschool zal uitgenodigd worden om de lessen op de energy-academy ook in het Nederlands aan te bieden.

Het rapport met vele bevindingen, zal in november gerapporteerd worden aan de provincie. Het is aan hen om er iets mee te doen, waarbij Provinciale Staten zich niet ongemoeid zullen laten. Wellicht, zal zelfs minister Kamp er wel eens in kijken, bij gelegenheid. Als het rapport van de Commissie Meijer gereed is, zal Verbeet op uitnodiging van ons terugkomen om het hier op dezelfde plaats in Middelstum toe te lichten.

Lofzwaaiend naar een ieder over onze open, eerlijke en –zoals de Groninger betaamd- ingehouden houding, bedankt Gerti de aanwezigen en komt er een einde aan deze bijzonder nuttige avond.